

अप्रतिम लि० नास्ति प्रतिमा उपमा यस्य । अतल्ले “अनुपमे-
“त्वाप्रतिमकर्माणमप्रतिद्वन्द्वमाहवे” इति रामायणम् ।

अप्रतियोगिन् लि० नास्ति प्रतियोगी त्वल्यरूपः यस्य ।
स्त्रियं स्त्रीप् । १ अनुपमे । प्रतियोगी अभावसंबन्धी
न०त० । २ अभावसम्बन्धिभिच्चे । “अथ वा हेतुमन्निष्ठ-
विरहाप्रतियोगिना साध्येन हेतोरेकाविकरण्यं व्याप्ति
रुच्यते” भाषा० । यस्याभावः स एव प्रतियोगीति वृद्धाः ।

अप्रतिरथ पु० नास्ति प्रतिरथः प्रतियोज्ञा यस्य । १ प्रति-
योधन्युत्वे । नास्ति प्रतिरथः तल्ल्यः मङ्गलार्थत्वेनास्य । २ यात्रा
मङ्गलार्थं सामभेदे । “एष सोऽप्रतिरथोऽथ यः स वृहस्पति-
रिति” “ब्रह्मा दक्षिणतोऽप्रतिरथं जपति” इति च शत० ब्रा०

अप्रतिरथ लि० न प्रतिरुद्धो रथः प्रतिरथः स नास्ति यत् ।
समेदं द्रव्यं त्वया न भोक्तव्यमित्यादि प्रतिषेधकवचनान्युत्वे
भोगे । “अप्रतिरथं विंशतिवर्षीयभोगनिमित्ता हानि-
र्भवति” मित्ता० ।

अप्रतिरूप लि० नास्ति प्रतिरूपस्तुल्यरूपो यस्य । असदृशे ।
अप्रतिरूपकथा स्त्री नास्ति प्रतिरूपा प्रत्युत्तरीभूता कथा
यस्याः । उत्तरवाक्यरहितायां वाचि । [पराक्रमे ।

अप्रतिवीर्य लि० न प्रतिरुद्धं वीर्यं यस्य । अन्यैरनिरोध्य
अप्रतिषिद्ध लि० न प्रतिषिद्धम् । अनिषिद्धे “अप्रतिषिद्धमनु-
मतं भवतीति” न्यायः सौवर्क्षराजतोत्तरखड्गमणिमय-
पात्राणामन्यतमेषु अप्रतिषेद्धेषु वेति” आ०त० गोभिलः
“अप्रतिषिद्धानि कदलीष्टवत्तगादीनि” रघु० ।

अप्रतिष्कृत लि० प्रति+स्कृ-क्त न०त० वेदे षत्वम् ।
१ अप्रतिशब्दिते “स वीरो अप्रतिष्कृतः” ऋ० ७, ३२, ६,
“अप्रतिगतोऽप्रतिशब्दितो वा” भा० २ अप्रतिगते च ।

अप्रतिष्ठ न० नास्ति प्रतिष्ठा यस्य । १ अन्याधारन्युत्वे
स्वभासप्रतिष्ठिते ब्रह्मणि । “स भगवः ! कस्मिन् प्रति-
ष्ठितः स्वे स हि स्त्रीति” श्रुतेस्तस्यान्याधारन्युत्वात्तथात्वम् ।
२ अनाश्रये शनिष्कले । “सोमविक्रयिणे विडा भिषजे पूय-
शोषितम् । नष्टं देवलके दत्तमप्रतिष्ठं तु वार्जुषौ” मनुः
४ प्रशंसान्युत्वे च लि० । अभावे न०त० । ५ प्रशंसाभावे
स्त्री । अप्रतिष्ठितमथल । स च विष्णौ पु० । “अपां-
निधिरधिष्ठानमप्रमत्तोऽप्रतिष्ठित” इति विष्णु सह० ।

अप्रतिसंख्य लि० न प्रतीता संख्या यस्य उत्तरपदलोपः ।
अयमेकः अयमेक इत्याकारापेक्षाबुद्ध्याभावेन १ प्रत्येक-
संख्यापक्षभावादनुपलब्धसंख्याको वस्तुनि । प्रतिसंख्या
बुद्धिविशेषः । अभावे न०त० । २ विशेषबुद्ध्याभावे स्त्री ।

अप्रतिसंख्यानिरोध पु० न प्रतिसंख्यया बुद्ध्या निरोधः ।

१ बौद्धविशेषकल्पिते अबुद्धिपूर्वके भावविनाशे । तद्विशेषः
बौद्धशब्दे वक्ष्यते । सोऽयम् प्रतिसंख्यानिरोधः “प्रति-
संख्याऽप्रतिसंख्यानिरोधाप्राप्तिरविच्छेदात्” शा० सू० प्रत्या-
ख्यातः । “अपि च वैनाशिकाः कल्पयन्ति बुद्धिबोध्यं
तयादन्यत् संस्कृतं क्षणिकञ्चेति” तदपि त्वयं प्रति-
संख्याऽप्रतिसंख्यानिरोधाकाशञ्चेत्याचक्षते । त्वयमपि-
चैतदवस्तु अभावमात्रं निरुपाख्यमिति मन्यन्ते बुद्धिपूर्वकः
किं विनाशोभावानां प्रतिसंख्यानिरोधोनाम भाष्यते
तद्विपरीतोऽप्रतिसंख्यानिरोधः आवरणाभावमात्रमा-
काशमिति प्रतिसंख्याऽप्रतिसंख्यानिरोधयोः प्राप्तिरसम्भ-
वत्यर्थः । कस्मात् ? अविच्छेदात् तौ हि प्रतिसंख्याऽप्रति-
संख्यानिरोधौ सन्तानगोचरौ वा स्याताम् भावगोचरौ
वा । न तावत् सन्तानगोचरौ सम्भवतः, सर्वेष्वपि सन्तानेषु
(ज्ञानप्रवाहेषु) सन्तानिनामविच्छिन्नफलहेतुभावेन सन्तान
विच्छेदस्यासम्भवात् नापि भावगोचरौ, नहि निराश्रयो
निरुपाख्योविनाशः सम्भवति सर्वस्ववस्थानु प्रत्यभिज्ञाबलेन-
अन्यथाविच्छेददर्शनात् अदृष्टप्रत्यभिज्ञास्ववस्थानु कचिदुद्वे-
नान्वयाविच्छेदेन अन्यत्वापि तदनुमानात् । तस्मात् पर-
कल्पितस्य निरोधद्वयस्यानुपपत्तिरिति” शङ्करभाष्यम् ।

अप्रतिश्रुत लि० न०त० । अनङ्गीकृते दातव्यत्वेनास्तीकृते ।

अप्रतिहत लि० न प्रतिहतोऽभिभूतः प्रतिरुद्धो वा न०त० ।

अन्यैरनभिभूते २ अप्रतिरुद्धे च । [२ निरवयवे ब्रह्मणि न० ।

अप्रतीक लि० नास्ति प्रतीकनेकदेशो यस्य । १ सम्पूर्णे

अप्रतीक्षा स्त्री न प्रतीक्षा अपेक्षया काङ्क्षयापनम् अभावे

न०त० । १ प्रतीक्षाभावे कार्यजननाय इतरापेक्षया

काङ्क्षयापनाभावे २ इतरापेक्षया त्वरितकरणे । न०ब० ।

३ प्रतीक्षान्युत्वे “अथाप्रतीक्षं पुनरायन्ति” शत० ब्रा० ।

अप्रतीति लि० प्रति+इण-क्त प्रतीतः परिज्ञातः प्रतिगतश्च न०

त० । १ प्रतिगतभिच्चे “सहस्रसां वाजिनसप्रतीतम्

ऋ० १, ११७, ६, । “अप्रतीतं यत्प्रभिरप्रतिगतम्” भा०

“मरुत्वतो अप्रतीतस्य” ऋ० ५, ४२, ६, “अप्रतीतस्या”

प्रतिगतस्य भा० २ अपरिज्ञाते “देवेभिर्विज्ञतो अप्रतीतिः”

ऋ० २, ४६, २, “अप्रतीतः एतावदस्य सामर्थ्यं रिक्त-

परिच्छिद्यमानः” भा० ३ अपक्षायिते च ।

अप्रतीति न० अभावे न०त० । ज्ञानाभावे “न स्योऽतः प्रतीत्य-

प्रतीतिभ्याम्” शां० सू० ।

अप्रतीति लि० प्रति+दा क्त प्रतीक्षः प्रतिदक्षः न०त० ।